

DIRECTOR
DR. ALEXANDRU RUSUREDACTIA
BLAJ — Biblioteca „Universității”MANUSCI
— INAPOIAZĂ.

Universitatea

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 150 Lei
Pe 6 luni . . . 75 Lei
Pe 3 luni . . . 40 Lei
Pentru America 2 Dolari
Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătește 5 lei de șir garmonie la publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Papa și Sovietele

— Pentru ziarul „Cuvântul” și alții cari s’au luat după dânsul —

de Dr. Alexandru Rusu.

„Ateul Trotski la braț cu sfântul Părinte, mergând să cucerească Basarabia!” (*Revista teologică*, An. XIV p. 346).

Făcându-i-se înainte cuvenita reclamă, numărul dela 5 Decembrie al ziarului „Cuvântul” din București a publicat în sfârșit articolul intitulat: *Intervenția Papei în chestia Basarabiei*, un articol menit a face senzația zilei și a servi — în atmosfera încă atât de turbure ce planează asupra Basarabiei noastre —, ca o adevărată bombă, vestind întregii lumi românești, că marele și adevăratul vinovat, care îndeamnă guvernul italian să nu ratifice anexarea acestei provincii la România, este... Papa dela Roma.

Subtitlurile sensaționalului articol: „Atitudinea dlui Mussolini influențată de Vatican” și: „In schimbul avantajilor pentru catolicii din Rusia, Sf. Scaun sprijină Sovietele în chestia Basarabiei”, ne orientează pe deplin asupra „destăinuirilor alarmante” ale articolului. Vaticanul cercă anume — așa susține „Cuvântul”, afirmative chiar după indicații din cercurile guvernului —, să se pună bine cu Rusia sovietică și pentru a câștiga mici hatăruri, cum ar fi anumite înlesniri relative la practicarea cultului și la posesiunea de bunuri ale catolicilor aflați în Rusia, apoi chestiunea reîntoarcerii Monseniorului Cepleak la postul său de mai înainte, *ar fi acceptat să intervină pe lângă guvernul italian să întârzie ratificarea convenției asupra Basarabiei*. „Și s’a văzut — spune mai departe „Cuvântul” — că această intervenție nu a rămas fără efect”. Iar pentru a da acestor informații coloritul realității se invoacă date și nume, în fața cărora lumea a putut rămânea într’adevăr cu credința, că diplomația vaticană, ale cărei abilități nu sunt, cum se știe, chiar celea din urmă, ar fi găsit pe chestia Basarabiei „o punte de înțelegere” cu Sovietele rusești.

Scrisul „Cuvântului” — a cărui bună credință nu ne gândim s’o punem un singur moment la îndoială —, n’a urmărit de altfel decât *evidențierea insuficienței noastre diplomatice*, care „nu e în stare să-și găsească un sprijin nicăeri. Se cunosc, spune „Cuvântul” laborioasele negocieri cu Vaticanul în privința Concordatului. Ele se găsesc și azi la un punct mort. In schimb inimizii noastre lucrează asiduu acolo unde noi rămânem în drum. Și rezultatele pe care dânsii le obțin se întorc împotriva noastră”.

Dar lucrurile nu s’au oprit aici. Afirmările ziarului bucureștean au fost primite cu neapăsă bucurie de gazetarii de bălcu dela *oficioasele și semi-oficioasele eparhiilor or-*

todoxe dela noi. Acoperind aceste destăinuirii cu patima confesionalismului de tarabă, ele au ținut să le exploateze, cu vârf și îndesat, în sprijinul campaniei lor de demigrare a Vaticanului „bolșevic” și de sumară excomunicare a a tuturor „Românilor vânduți” (citește: Românii uniți), cari încă tot nu vreau să înțeleagă, că „peceșile dela 1700” trebuie rupte cât mai fără întârziere, și încă chiar din partea arhierilor noștri. „Ateul Trotski — exclamă fără nici o rușine cea mai de seamă revistă (!) a ortodoxiei ardeleno — *la braț cu sfântul Părinte, mergând să cucerească Basarabia!*” Și pentru că gândul hain al celui ce a scris aceste șire — cari mâine vor face ocolul tuturor suratelor ce se inspiră consecvent din oracolul dela Sibiu —, să se desvelească deplin, s’au pus la sfârșit și aceste cuvinte lămuritoare: „Ce vedere minunată! — Nu-i așa, Preasfințite Nicolescu?”

Or, lucrurile stau puțin altfel.

Că ziarul „Cuvântul” din ce fel de „cercuri ale guvernului” și-a luat indicațiile asupra legăturilor pe cari Vaticanul dorește să le aibă cu Rusia, nu știm și nu căutăm, fiindcă tot n’am ajunge la nici un rezultat. Și aceasta cu atât mai vărtos, că găsim a fi foarte firesc, ca diplomația vaticană să caute a avea cu Rusia — ca și cu oricare altă putere lumească, pe teritoriul căreia îi sunt în joc interese atât de vitale ca și în Rusia — un înțeles amical și oricine ar trebui să condamne această diplomație, dacă ea nu și-ar face și în acest punct pe deplin datoria. De aici însă și până la teza, că această diplomație ar fi găsit „o punte de înțelegere” cu Rusia pe chestia Basarabiei noastre, este un pas atât de uriaș, încât îndrăsnim să spunem — fără teama de a putea fi desminții pe temeiul de acte și documente —, că *diplomația papală* — recunoscută de toți ca foarte capabilă — *nu este capabilă de o „sfordrie” atât de meschină*. Intreg trecutul ei și mai ales atitudinea atât de dificilă și totuși atât de corectă a Vaticanului din timpul războiului mondial, sunt pentru noi, și pentru orice om de bunăcredință, o garanță absolut sigură, că întârzierea ratificării italiene a convenției asupra Basarabiei noastre nu este manopera diplomației papale.

In punctul acesta avem însă și o *altă dovadă*. Este știrea mai nouă, că — cu toate sforile trase în alt sens din partea ortodoxismului nostru patriarhal —, „negocierile dintre guvernul român și Vatican sunt pe punctul de a se sfârși prin încheierea concordatului. Proiectul — scrie „Universul” de ieri — a fost acceptat de ambele părți și discuțiunile cari se mai duc sunt în jurul unor chestiuni de

detaliu”. Iar dacă este așa, cum credem că este, ar însemna că guvernul român ar fi pe punctul de a se înțelege cu acel Vatican, despre care, de altă parte, știe că lucrează — și încă cu rezultat — împotriva intereselor sale vitale din Basarabia. Or, noi nu credem că s’ar putea găsi guvern român, care să poată intra în atari combinații...

Mai rămâne deci să vedem *cum stăm cu „bolșevismul” Papei*, acest nou cal de bătaie al fraților noștri de ortodoxie, de astădată nepravoslavnică.

A spus-o el singur, în ultima sa alocuție consistorială, de care ne-am ocupat pe larg în numărul nostru din urmă, dând textual această parte a ei, din care pentru cumințirea definitivă — dacă peste tot se mai poate așa ceva! — a iubiților frați, reținem încă odată următoarele vorbe: „*Desaprobăm atât de mult, spune Papa, felul de guvernare (din Rusia), încât... ne simțim datorii... să admoniem și stăruitor să indemnăm în Domnul pe toți, și cu deosebire pe oamenii guvernului, ca pentru pacea și binele public... să cerce cu toate puterile a îndepărta dela sine și dela concetățenii lor, primejdiile și pagubele deosebit de grele și absolut sigure ale socialismului și comunismului...*”

Așa se găsește, iubiți frați dela Sibiu, „ateul Trotski la braț cu sfântul Părinte!”

In schimb, poate nu V’a scăpat nici Dvoastre informația lapidară și încă nedesmințită, că noul patriarh ecumenic al slăvitului Constantinopol, numit Constantin al VI-lea... „a fost expulsat de guvernul turc, pe motiv că ar fi întreținut legături cu bolșevicii”. O spune chiar organul oficial al Preasfințitului dela Oradea-mare, în numărul de Anul nou.

Și cu aceasta putem încheia.

Câteva precizări. Intr’un interview dat de curând unui corespondent al ziarului „Universul” din București, Preasfințitul Alexandru al Lugojului a făcut câteva precizări, cari e bine să fie cunoscute și din partea cititorilor acestui organ.

Intrebat *asupra concordatului*, Preasfinția Sa a spus, între altele, următoarele:

— „Tratatul pentru încheierea concordatului nu s’au întrerupt niciodată, ci au fost numai amânate din cauza vacanțelor. După cum știu din sursă autorizată, tratativele vor continua și probabil la primăvară se vor termina.”

„Referitor la avantajile ce le-ar avea „statul pe urma concordatului, s’a declarat dl „ministru Al. Lapedatu, așa că mă simt dispensat de a mai stăruia asupra acestui punct. In aceiași chestie s’au declarat și Take Ionescu, Octavian Goga, precum și d. ministru „I. G. Duca, toți buni patrioți și români ireproșabili, militând pentru încheierea concordatului.”

„In ce privește biserica română unită,

„aceasta dorește ca între stat și biserică să fie întotdeauna raporturi amicale. Incolo, fără doar și poate, biserica noastră poate trăi și fără concordat. —

În legătură cu noua episcopie unită din nordul Ardealului și cu situația bisericii noastre din America. Preasfinția Sa a declarat următoarele:

— „Cred că episcopia română unită de Baia-Mare va lua ființă deodată cu terminarea tratativelor pentru concordat. Episcopia aceasta a fost luată în considerație de toate guvernele române, fără deosebire de nuanțe politice“.

— „Situația românilor uniți din America e relativ destul de bună. Ei au trecut peste toate greutățile începutului de organizare, atât economic-socială, cât și bisericească. Pentru desăvârșirea organizării, e indicat să aibă un șef religios imediat, sau vicar, care, sperăm, să li-se poată da nu peste mult timp“.

Mai amintind, că ar fi de dorit și înființarea unei mitropolii unite la București, pentru care „împrejurările par a nu fi încă destul de mature“, p. episcop Nicolescu a încheiat cu următoarele constatări referitoare la Cib și Poiana:

„În chestia conflictului dela Cib și Poiana, deocamdată vă declar numai atât, că Consiliul de miniștri m-a restituit în posesiunea bisericii“.

Chestia cimitirelor comune.

— O nouă ilegalitate a guvernului. —

Ministerul de interne, direcțiunea administrației generale, contenciosului și statisticeii, a emis, dto 7 Oct. 1924 Nr. 83,641, următorul ordin:

„Pentru a se preîntîmpina actele, cari aduc atingerea bisericii și religiei dominante în stat și pentru a se preveni prin o toleranță excesivă sporirea prozelitismului diferitelor secte religioase, avem onoare a Vă ruga (ordinul e adresat subprefecturilor din Ardeal), să binevoiți a lua dispozițiuni de a nu se permite înmormântarea persoanelor de alte confesiuni în cimitirele ortodoxe, urmând ca pentru aceștia să se înființeze cimitire a parte. Aceste măsuri se motivează nu numai pe considerațiunile mai sus arătate, dar mai ales că legile civile și canoanele bisericii ortodoxe nu îngăduesc, ca în cimitirele ortodoxe să fie înmormântate persoane de alte confesiuni“.

Ordinul acesta — provocat de cătră autoritățile neunite dela noi — prin motivarea lui dela început, ar avea aparența unei legitime protecțiuni a bisericii ortodoxe față de sectele religioase, ce au răsărit și băntuie mai nou între credincioșii acestei biserici, mai mult ca între orice alt popor. Dar în realitate ordinul e un atac îndreptat direct împotriva bisericii române unite, zise și naționale și asigurată prin noua constituție de egala protecțiune a statului român.

Căci iată ce se întâmplă. În cele mai multe comune din Ardeal, Bănat, unde unirea e de dată mai nouă, Românii și după unire au continuat a se înmormânta în același cimitir, chiar și dacă acela a purtat mai departe numirea de „cimitir gr. or.“; în realitate aceste cimitire și-au pierdut caracterul confesional, devenind cimitire comune ale Românilor din aceleași comune. S'a asigurat prin aceasta o unitate în corpul neamului, pe care străinii au reușit să-l divizeze în două, împiedcând trecerea tuturor Românilor la unirea cu Roma.

Acum îndatăce au reușit neuniții noștri să obție suscitatul ordin al Onor. minister de interne, au arătat, că nu de sectari îi doare capul pe ei, ci s'au năpustit asupra Românilor uniți. Acestora, prin primăriile comunale, le-au comunicat, cumcă mai mult nu au voie să se înmormânteze în cimitirul românesc, căci acela e numai al lor; uniților le-au arătat locul, unde se îngroapă vitele, sau cimitirul destinat Evrei-

lor și Calvinilor. În unele locuri chiar cimitirele, cari la cartea funduară erau comunale, le-au înregistrat ca ortodoxe, violând astfel drepturile câștigate ale uniților. Sunt sate, unde din pricina aceasta s'au făcut ciocniri între Românii de ambele religii și numai tactul înțelept al preoților și comitetelor noastre bisericești a prevenit turburări mai serioase. Acestea toate le știe deja administrația și ministerul cultelor încă a fost sesizat în cauză.

Ilegalitatea ordinului nu mai trebuie de loc demonstrată. E ilegală orice măsură, care atinge drepturile câștigate. E ilegală măsura luată în vederea protecțiunii unei singure religii în stat, când nu mai suntem stat ortodox, cu culte străine, ci toate au drept la aceeași protecțiune. De ce nu se ia aceeași măsură „pentru a preîntîmpina actele, cari aduc atingerea“ oricărei religii recunoscute de stat, interzicându-se „în mormântarea persoanelor de alte confesiuni“ în cimitirele oricărei alte confesiuni? Dar ordinul lovește direct în legile pozitive. Dacă e vorba de legile, sub al căror regim am trăit până acum, nici îndoială nu mai incupe. Să vedem însă legile românești, poate acelea stau pe punctul de vedere al exclusivismului confesional! Nici vorbă!

Legile românești nu cunosc cimitir confesional, ci comunal. Tit. III. Art. 10. din Legea comunelor rurale și Tit. II. art. 5. impun comunelor datoria de a se îngriji de cimitire. Iar „Regulamentul pentru înmormântări“ din 1864 prevede următoarele:

Art. 22. În orașele sau comunele, unde locuitorii profesază mai multe rituri, fiecare cult va avea câte un cimitir deosebit. Unde însă se află numai un cimitir așezat, sau unde persoanele ar fi foarte puține în raport cu majoritatea locuitorilor, acolo se va despărți prin ziduri, gard sau șanțuri adânci și largi, locuri parțiale pentru fiecare rit, luându-se de bază pentru a lor întindere numărul locurilor de fiecare din riturile ce se vor fi așezat în acel loc. Cimitirele însă de cult deosebit, vor fi totdeauna separate numai prin zid sau gard și vor avea osebite intrări; nu va face însă trebuință a fi depărtate de celelalte cimitere.

Art. 23. Când cineva va muri într'un oraș sau sat, străin fiind în acel loc, și va fi de o religie sau cult diferit de religia sau cultul locuitorilor, comunitatea nu-l va putea arunca din sinul său, ci-l va îngropa în cimitirul obștesc, într'un loc izolat și însemnat special.

Art. 24. Când într'o familie se află persoane de diferite rituri, nu va putea fi interzisă femeii de a fi îngropată cu bărbatul său în mormântul destinat pentru familia sa, precum nici bărbatului a fi îngropat în mormântul soției sale; în fine se va respecta ultima voință a morților de a fi îngropați în sinul familiei lor“.

Iată un cinstit regim românesc eludat și batjocorit la 60 ani de existență și la 5 ani dela unirea tuturor Românilor!*)

N. B.

Desfrâul în școală. Universul și după el alte gazete din București au înregistrat zilele trecute, că „bisericele din capitală au ajuns loc de întâlnire pentru elevii și elevele școlilor secundare, cari merg acolo nu pentru a asculta slujba religioasă, ori pentru a profita ceva din învățăturile morale ale Evangheliei“.

Lucrul nu este nou și fiind semnalat încă de mult autorităților în drept, toată lumea se miră, cum de ministerul instrucțiunii nu a găsit că e timpul să ia măsuri față de un rău atât de însemnat. Aceasta mai ales și pentru motivul, că — dupăcum relatează aceleași gazete — desfrâul a luat proporții cu adevărat îngrijitoare. „La Cișmigiu, la patinaj, sorie bunăoară România, școlarii ambelor sexe, vin perechi-

*) Publicând acest articol trimis din afară, înțelegem a-l întregi cu rugarea, ca Venerabilele noastre autorități bisericești să caute a pune în vedere măritului guvern, că e în interesul țării să nu creeze nici un nou punct de separare între diferitele confesiuni și aceasta cu deosebire, când ele aparțin, cum e cazul, aceluiaș neam românesc.

perechi și profitând de nenorocitul orar de o jumătate zi, se desfată acolo mai multe ore în șir. Aleele dela șoseaua Kiselef, zilnic, de dimineața până seara sunt cutureierate de perechile școlărești, cari probabil, că numai studiul cărții nu-l fac acolo. Cofetăriile din toate cartierele și cinematografele au ca public, în mare parte, numai elevi și eleve dela școlile secundare, cari, în văzul public, se dedau la gesturi imorale, cari revoltă bunul simț elementar“.

Chestiunea se pune deci în toată gravitatea ei și fiindcă laturea aceasta a educației școlărimii are o înfruntare absolut hotăritoare asupra viitorului nostru etnic, credem și noi că e timpul suprem ca măcar în școală și biserică să se pună capăt acestor obiceiuri atât de puțin onorabile... .

Ori doară — întrebăm și noi cu un ziar din capitală — s'a legiferat desfrâul și incuria chiar și pentru școală?

Văduvele noastre*)

— În atențiunea înaltului cor episcopesc. —

Văzând că, pe urma scrisului inimos al doamnei Luiza Guiaș, s'a pornit în aceste coloane o discuție asupra modului cum ar trebui să se viadă în ajutorul văduvelor noastre de preot și a orfanilor acestora, fie-mi permis să spun și eu un cuvânt în cauză. Sânt de 84 ani, contribuind de peste 60 ani la fondurile viduor orfanale și cunoscând toate străduințele ce s'au pus în trecut pentru sporirea acestor fonduri, mă simt în drept să mă pronunț asupra chestiunii.

Oricât de mult ași laudă râvna și dragostea de cauză, ce reiese din cele scrise de „un protopop“ în numărul 49—1924 al acestui organ, nu pot să împărtășesc vederile Sfintei Sale în ce privește sanarea situației, fiindcă ele mi-se par irealizabile. Dar nu voi veni acum să arăt pentruce ored aceasta, dezvoltându pe larg motivele pentru cari am această părere, fiindcă aceasta ar fi o discuție care nu duce lucrul înainte. Voiu arăta, în schimb, foarte pe scurt care este părerea mea.

Eu cred, că situația nu poate fi aranjată multumitor decât din partea statului. Cea mai mare parte a retribuțiilor noastre le primim din bugetul statului și astfel nu väd nicic o greutate în aceea, ca statul să ia asupra sa și sarcina de a ne aranja pensiile pentru cazul deficienței preoților, și în legătură, pe acelea ale văduvelor și orfanilor noștri. Lucrul ar trebui aranjat după normele în vigoare pentru pensionarii statului, pentru cari din reținerile de 10 la sută se va ajunge în curând la o situație, care îi pune la adăpostul mizeriilor, pe cari trebuie să le îndure încă pensionarii fondurilor noastre.

Ar trebui deci, ca corul nostru episcopesc să caute un aranjament cu statul, după care cele 100% cari se rețin azi în favorul fondurilor noastre domestice, să le rețină statul, având în schimb obligamentul de-a ne pensiona preoții, cari nu mai pot să muncească și să ajute pe văduvele și orfanii celor adormiți, tratându-i întru toate la fel ca pe funcționarii săi proprii. Firește la contribuirea cu cele 100% ar trebui să fie obligat întreg clerul, fie căsătorit, fie necăsătorit, dela episcop până la ultimul capelan. Fondurile existente, cu întreg capitalul lor ar fi bine să se lase respectivelor dieceze, ca un fond auxiliar eparhial, din care Consistoarele să poată veni, acolo unde vor vedea că e lipsă, cu ajutoare extraordinare.

*) Pentru stima ce-o avem față de ilustrul autor, publicăm aceste șire, cu toate că nu suntem întru toate de acord cu ele și nu putem împărtăși optimismul Ilustrității Sale față de un atare aranjament cu statul.

N. R.

N. R.

Dacă Veneratul cor episcopesc ar putea junge, cum nu mă indoesc, la un atare acord — care firește ar trebui asigurat prin lege, și ceva statut echivalent —, chestia pensiilor și fi deslegată și mizeria cu adevărat strigătoare a atâtor existențe supranecăjite ar fi surată fără nici o greutate.

Ioan Madincea

prelat papal, canonic lector al
bisericii catedrale din Lugoj.

Revistă bisericească.

Ca și la Oradea-mare, *comitetul reuniunii de misiuni dela Gherla* invită pe preoții ari doresc să aibă misiuni poporale în parohiile lor, să se anunțe până la mijlocul lui februarie, pentru a se putea întocmi programul de misiuni pe anul întreg.

Ocupându-se de *chestiunea catolicismului în România*, un articol mai lung publicat în numărul de anul nou al ziarului "L'Osservatore Romano" orientează pe larg supra momentelor cari militează pentru originea romană a creștinismului român, schițând trerile câtorva istorici mai de seamă privitor la unirea tuturor Românilor cu biserica „strămoșească” a Romei papale. — Este un articol scris cu multă competență, atingând și ultimele discuții provocate de părerile dlui O. Gh. bu.

Din Roma se anunță, că la 30 Decembrie 1924, adevărat la câteva zile după în ajunul Crăciunului a asistat pe sf. Părinte în calitate de penitenciar major la deschiderea „Porții întregi”, a murit Cardinalul Oreste Giorgi în vârstă de 68 ani. Purpura cardinaliție i s-a acordat în Consistorul din 4 Decembrie 1916 din partea Papei Benedict al XV-lea, cu care fusese hirotonit de preot în aceeași zi, la 22 Decembrie 1878. Intre multele Congregații din Roma a făcut parte acest Cardinal, este și Congregația pentru biserica orientală, față de care are o dragoste deosebită.

Statistica conversiunilor înregistrează în primele nouă luni ale lui 1924 mai bine de 10.000 treceri dela biserica anglicană la biserica catolică, crescând astfel numărul catolicilor în Anglia peste cinci milioane. Ținând seamă de aceste conversiuni în masă, se poate face cu încredință nici o greutate un calcul aproximativ, că în Anglia cam peste câți ani are să fie de nou în regim catolică.

Prima patriarhie a bisericilor orientale ortodoxe, *marea patriarhie ecumenică dela Constantinopol*, a primit de curând un nou arhiepiscop și acest eveniment a fost aranjat în orașul principal al capitalei „cele mai însemnate țări ortodoxe” — cum se numește mai bine țara noastră — prin aceste trei șire culese de la Atena 19 — Patriarh ecumenic ales mitropolitul Dacosului, Constantin al III-lea. — Iar dacă este așa, ne putem face o idee de prestigiu o să aibă în țările ortodoxe ori o patriarhie atât de puțin „apostolică” ca va fi noua patriarhie românească, împotriva căreia s'a și anunțat un „veto” în numele bisericii sârbești.

Gazetele anunță, că obiectele principale vor fi puse în discuția marelui *sinod ecumenic ortodox dela Ierusalim*, ce se va ține în luna lui Maiu, vor fi: „Situatia preoților văduvi și posibilitatea recăsătoririi lor, cum și chestiunea unificării calendarelor ortodoxe, apoi situația morală și materială a bisericilor ortodoxe în unele regiuni”. — Strașnic gram! Și fiindcă e vorba, ca clerul român

să participe în număr mare la discutarea acestor probleme vitale (!), guvernul nostru va pune la dispoziția delegaților un vapor special, care să-i transporte la Ierusalim.

In vederea întocmirii legii regimului cultelor, d. ministru Lăpedatu a cerut de curând ministerului de justiție să desemneze o comisiune de iuriști, pentru a studia problemele juridice ale tuturor bisericilor dela noi.

Săptămâna politică.

Pe urma unor clarificări date în jurul notei referitoare la conferința dela Paris, cari însă afirmative tot nu ne pun într'un rând cu marile puteri, d. *Vintilă Brătianu, ministrul nostru de finanțe, a plecat la Paris*. Și bine a făcut, fiindcă, dacă va fi acolo, poate totuși va fi și ascultat măcar în parte, pe când, dacă nu s'ar fi dus, făcând pe supăratul, riscam să fim judecați acolo în contumaciam.

— Pe zilele de 3—5 Ianuarie s'a convocat, la inițiativa încă nu de ajuns lămurite, dar în orice caz destul de aproape de nemulțumiri dlui Goldiș, o *conferință politică ardeleană* la Cluj, la care aveau să fie ascultați și pe urmă, firește, și apreciați dd. Bogdan-Duică, Braniște, Goga, Goldiș și Maniu. S'au prezentat numai doi, dd. Goga și Bogdan-Duică, arătând fiecare că mântuirea Ardealului — căci despre asta avea să se rostască conferința — nu poate veni decât prin partidele pe cari le reprezentau (averescan, respective țărănist). Ceilalți trei (inclusive d. Goldiș!) au crezut că e mai cuminte să fie ocupați ori bolnavi. Consfătuirea de trei zile, la care au participat de altfel mulți intelectuali din Cluj, a luat deci hotărârea să ceară M. Sale Regelui alegeri libere, rămânând ca ideea unor atari conferințe ale „societății de mâine” să fie inviate de nou... în timpuri mai bune.

— Consfătuirea ținută Dumineca trecută la București *în cauza mișcărilor studentești*, a luat hotărârea, că la încheierea vacanței de Crăciun să se deschidă de nou și universitățile și căminurile. Deodată se vor lua toate măsurile necesare pentru a se asigura mersul normal al acestor școli și dacă el totuși va fi conturbat, universitățile se vor închide de nou și definitiv, urmând ca studenții să-și piardă anul întreg.

— Pentru motivul de-a nu lucra în conformitate cu interesele românismului și de-a avea chiar legături cu mișcarea comunistă — pentru care se spune că ar fi și dovezi documentare — e vorba, că *partidul maghiar va fi dizolvat în curând*. Chestia e în mâna dlui Tătăreanu, subsecretar de stat la interne, care în momentul când scriem aceste șire se găsește tocmai la Cluj în anchetă.

— Cam tot așa, dar în condiții mult deosebite de cele dela noi, s'a proclamat în Iugoslavia *dizolvarea partidului țărănesc alui Radici*, având ea urmare suprimarea întregii presei a partidului și arestarea tuturor fruntașilor lui, cari s'ar încapățina să nu se supună acestei hotărâri. Urmările politice ale acestei măsuri încă nu se pot prevedea, dar după ce guvernul a reușit să aresteze zilele trecute chiar și pe Radici, se crede că el va avea tăria de-a își impune voința și față de Croația întreagă.

— După multe încercări neisbutite, *Germania a ajuns la un nou guvern Marx*, care, se speră, va ști să se facă viabil. Aceasta cu deosebire pentru motivul, că altfel probabil va trebui să se disolve din nou parlamentul.

Știri mărunte.

Aviz. Onor. membri ai Reuniunii Femeilor române gr.-cat. din Blaj sunt avizați, că adunarea generală amânată se va ținea Duminecă, în 25 Ianuarie 1925. — *Comitetul*.

Un jubileu gazetăresc. Este jubileul de 20 ani al ziarului „Neamul Românesc”, început și continuat mult timp ca revistă săptămânală, citită cu deosebit interes de tinerimea ardeleană, care a făcut un adevărat cult din însuflețirea națională ce se desfășura din toate paginile ei. Dela o vreme revista dlui N. Iorga nu mai putea trece Carpații decât sub etichetă falsă, schimbată aproape număr de număr, iar, în cursul războiului român n'a mai putut să vină de loc. Ceice aveau fericirea de-a o citi și la Iași refugiuului de după catastrofa din 1916, continuau a găsi în ea o mare, și aproape singura, mângâiere în acele zile de grea cumpănă pentru neam și țară, în cari d. N. Iorga, cu o eroică prevedere, nu vedea decât prelușul tragic al victoriei de mâine. De aceea jubileul „Neamului Românesc” este de fapt — cum a spus-o d. N. Crainic în „Cuvântul” — o biruință și o sărbătoare, în față cărora închinăm și noi cu bucurie steagul românesc al „Unirii”.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii a XII după Înălțarea sfinței Cruci, va predică în catedrală pâr. *Ioan Băgăian*, profesor la liceul de băieți.

— Un moment local, care ne-a scăpat în numărul trecut și care merită să fie încrestat la acest loc, este *serbarea de Crăciun a orfanilor dela Ateșere*, aranjată din partea Reuniunii femeilor din localitate. Din rezultatul unei colecte făcute în preajma sărbătorilor, care a atins suma de peste zece mii Lei, s'a rupt o bună parte pentru a face acestor orfani bucuria unui frumos pom de Crăciun. Serbarea însăși a fost deosebit de mișcătoare, făcând asupra publicului adunat în număr frumos o adâncă impresie. Comitetul reuniunii noastre de femei poate fi încredințat, că banii plasați în această serbare sunt plasați cu multă dobândă sufletească.

— Înălțătoarea *ceremonie a sfințirii apei din ziua Bobotezei* s'a săvârșit și anul acesta cu solemnitate deosebită. După liturghia pontificată de I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit, întreagă asistență a ieșit, pe o vreme minunată ca de primăvară, la podul Târnavei, unde s'au găsit în același timp și credincioșii ambelor parohii ale Blajului, botezându-se cu toții, în sunetul cântărilor atât de melodioase ale Iordanului, din partea pâr. mitropolit.

— *Serata artistică dansantă*, aranjată de „Cercul cultural Valea Târnavelor” întâiu la Ibașfalău, s'a repetat Marția trecută și la noi în Blaj, făcând publicului adunat o seară plăcută. Deschisă prin un simțit cuvânt al președintelui G. Simu, profesor, serata a avut puncte de cor, muzică, declamări foarte reușite și o piesă teatrală („Finul Coniței”), jucată cu temperamânt.

— Încreștam cu bucurie, că dl Euger Bucur, profesor la liceul nostru de băieți, și-a serbat în ziua de Anul nou *logodna* cu dăoara Aurelia Harșia din Milășel.

Congresul cooperației române, ținut la București, în zilele de 3—5 Ianuarie c. a întrunit acolo un foarte mare număr de reprezentanți ai acestei mișcări. Discuțiile congresului, onorate și de prezența M. Sale Regelui, care a subliniat marele rol economic ce revine cooperației în dezvoltarea viitoare a țării, au fost foarte animate și dacă lipsea un mic scandal politic, care tot mai des se ivește în timpul din urmă și pe terenele, unde politica nu ar trebui să fie amestecată, am putea zice că au fost la înălțime. Oricum, mișcare cooperativă va lua pe urma acestui congres un nou avânt și hotărârile

aduse de congresiști, în bună parte cu unanimitate, o vor ridica sperăm la înălțimile atinse în alte țări, cu un trecut mai bogat.

Noua capitală a Norvegiei. După 300 de ani Norvegia a dat capitalei sale vechea denumire. Capitala Norvegiei, cunoscută sub numele Christiania dela 1624, se va numi de acum înainte *Oslo*, nume pe care l-a purtat timp de 6 secole dela 1047 la 1624. Schimbarea a intrat în vigoare săptămâna trecută, fiind celebrată prin tragerea clopotelor la toate bisericile capitalei la miezul nopții și prin salvele fortăreței dela Akershus la amiază. Cu acest prilej s'au depus coroane la statuia regelui Harald Haardraade, fondatorul orașului Oslo.

Pornografia și alcoolismul. Sub acest titlu se publică în numărul dela 30 Decembrie al »Neamului Românesc« un articol mai lung, datorit medicului general Dr. Papiu, în care înfierându-se după eviunță aceste plăgi ale societății noastre, se indică și măsurile cari se impun pentru a ne scăpa țara de ruină. Este foarte îmbucurător, că și lumea laică a început să se îngrijeze de revagiile pe cari le face pornografia, cu deosebire în rândurile tinerimii, și găsim că e de datoria noastră să reliefăm din acest minunat articol următoarele rânduri: »Pornografia în țara noastră urmărește un scop bine definit, este o armă de luptă a vrășmașilor noștri, cari caută să ne distrugă prin toate mijloacele. Ruina morală a societății noastre o voiesc ei și obținând aceasta sunt siguri de succes, știind bine că state mari au pierit prin ruina morală«.

Intru mărirea lui Dumnesen. Din Telciu ni se scrie, că *Nicolae Hameiu* și soția lui *Saveta* au donat bisericii de acolo suma de 105,000 Lei, folosită pentru îngrădirea bisericii cu grilaj de fier, iar mai nou *Nicolae* și *Flore Sârbul* i-au donat un fânaș în valoare de 50—60,000 Lei, cu destinația ca din prețul lui să se procure un orologiu pentru turnul bisericii. — Senatul bisericesc aduce donatorilor și pe această cale mulțumitele sale cele mai călduroase, dorind ca pilda lor se găsească mulți imitatori.

— Din *Cozma* (arhidieceză) ni-se cere publicarea următoarelor șire: »Reprezentanța parohială aduce și pe această cale mulțumite călduroase dlui *Alexandru Moldovan* din Stupini azi în Nilles-Ohio din America, pentru darul de 5000 Lei, făcut de curând bisericii noastre din *Cozma*. — *Simeon Chibulcutean*, preot«.

Concurs. P. V. Ordinariat de Oradea-Mare, publică, cu terminul de 15 Ianuarie c., concurs la parohia *Ardusat*.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu terminul de 31 Ianuarie c. concurs la parohia *Silivaș* (prot. Gherlei).

† **Maria Hârșianu n. Cotta**, soția preotului nostru din Chimitelnic (arhidieceză), s'a stins, după o boală grea și îndelungată, la 4 Ianuarie c. în anul 63 al etății. — Odihnească în pace!

Cărți & Reviste.

D. ANGHEL: Opere complete. Proză. Ediția II-a. București. („Cartea Rom.”) 1924. Prețul 25 Lei.

IL. CHENDI: Impresii. București („Cartea Rom.”) 1924. Prețul 40 Lei.

O bună colecție a studiilor mai însemnate și a articolelor mai mărunte împrăstiate prin diferite reviste ale temutului critic literar a deceniului trecut, *Il. Chendi*. Sunt bucăți scrise cu temperament și într-o aleasă formă literară, cari deși nu mai au actualitatea silelor de naștere, se citesc și azi cu multă plăcere.

P. DULFU: Povestea lui Făt-frumos. Ediția V-a revăzută. București („Cartea Rom.”) 1924. Prețul 25 Lei.

MOTU: Politica noastră futură. București. 1924. Prețul 20 Lei.

Este o broșură de 47 pagini, care atingând situația Românilor din diferitele provincii, rupe cu toată hotărârea o lance pentru unirea tuturor cu biserica Romei, un act cerut cu imperiositate de trecutul și mai ales de viitorul neamului nostru. Autorul ei, un moș ardelen »nehabotnic«, a știut să-și grupeze argumentele cu atâta îndemănare, încât frații ortodocși s'au luat de-o groază, izbutind, afirmative, să oprească vânzarea broșurii în librării. Cu atât mai mult va trebui deci ca ea să ajungă la tot Românul de bine.

AL. ODOBESCU: Opere complete. Vol. II. Ediția III. București („Cartea Rom.”) 1924. Prețul 65 Lei.

Din colecția plănuită pe 3 volume a operelor complete ale marelui scriitor Odobescu, acest al doilea volum cuprinde articolele și studiile lui privitoare la literatură și etnografie, având și câteva înedite, scoase în deosebi din ziarul »Epoca«, la care autorul a fost prin anul 1887 un harnic colaborator. Volumul din urmă, care încă e sub tipar, va cuprinde la un loc cercetările arheologice și istorice ale lui Odobescu.

ALMANAHUL REVISTEI POPULARE CATORICE „VIATA” pe anul jubilar 1925. Hălăucești (jud. Roman). Prețul 15 Lei.

Păr. Bonav. Morariu, ministrul provincial al franciscanilor moldoveni, ne dă în acest al doilea calendar catolic din vechiul regat, donă interesante studii istorice, unul asupra satului și parohiei Hălăucești și al doilea cuprinzând bibliografia franciscană din Moldova. Incolo cuprinde lucruri bune, ținute în spiritul revistei editoare »Viata«.

SIMEON RELI: Amintiri dintr'un castel la Nistru. Icoane istorice din trecutul românesc al satelor Bucovinei dintre Nistru și Prut. După acte și documente. București („Cartea Rom.”) 1924. Prețul 25 Lei.

Autorul, un preot-profesor, ne descoperă în cele peste 160 pagini ale acestei cărți un vechiu și necunoscut colț al istoriei Bucovinei, care poate să ne dea mari învățăminte pentru felul cum trebuie ocrotite pe viitor, interesele acestei provincii încă prea puțin românești.

DANIEL DE FOË: Robinson Crusoe, traducere de *Radu D. Rosetti*. București („Cartea Rom.”) 1924. Prețul 50 Lei.

Ediția aceasta este un extras mai mic, de 143 pagini pentru copii, a traducerii pregătite de *Rosetti* din încredințarea ministerului cultelor și instrucțiunii publice pentru înzestrarea bibliotecilor rurale.

VESTITORUL. Organ oficial al eparhiei române unite de Ordea-mare și revistă de cultură religioasă. An. I Nr. 1 Oradea-mare (redactor: *Dr. Aloisiu L. Tăutu*). Apare la 1 și 15 a fiecărei luni. Abonamentul 120 Lei pe an.

Având în jurul său pe membrii corpului didactic dela facultatea noastră de teologie orădană, »Vestitorul«, care pornește la drum cu o bogată »parte neoficială«, cuprinzând articole, ca »Temeiul vieții sociale«, »Anul nașterii lui Isus Hristos«, »Forța de expansiune a bisericii catolice«, apoi o »Cronică«, »Tipic« și chiar »Schife de predici«, promite a deveni într'adevăr ceea ce spune în titlu: O »revistă de cultură religioasă«. Este un nou amvon al bisericii noastre, și de aceea îl salutăm cu bucurie, dorindu-i apariție regulată și cât mai mulți cititori.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ. Revista sf. Sinod. An. 42 Nr. 10 (Oct.). București Abonamentul 100 Lei pe an.

L'EUROPA ORIENTALE. Revista lunară a Institutului pentru Europa orientală. An. IV. Nr. 8—9 (Aug.—Noemvrie). Roma (Via nazionale 99). Prețul 12 lire.

Este un volum de peste 200 pagini, dedicat în întregime chestiunilor referitoare la Cehoslovacia. Interes mai deosebit prezintă pentru noi un articol al lui *A. Palmieri*, tratând despre »Cehoslovacia și congresele din Velehrad«.

REVISTA SOCIETĂȚII TINERIMEA ROMÂNĂ. Ediție pentru învățământul supraprimar. An. VI. Nr. 1—2 (Sept.—Oct.). București (Carol Davila 153). Abonamentul 100 Lei pe an.

Telefonul „Unirii”

A. Alba-Iulia. Chestia, pe care o atingeți, e mai dificilă decum o credeți și »Sfântă Unire«, cu lionul ei, nu poate să se ocupe de ea. Preferim de nu ne face ecoul unor dorinți irealizabile.

»Libertatea«. **Orăștie.** Din articolul publicat în fruntea acestui număr veți înțelege, sperăm, și Dvoa că »bolșevicii« nu sunt a se căuta la Roma huliți mai curând la Tarigradul atât de îndrăgit. Și a fiindcă »Libertatea« nu este, pe cât știm, un organ propagandă religioasă, ne simțim datorii a vă mai ne, că cele scrise despre concordat sub titlul »Utrufe« (27 Noemvrie) și cele referitoare la bolșevii Papei (11 Decemvrie), nu vă fac cinste. Ridicarea sat noastră nu se face cu bărfeli la adresa unei biserici dacă »Lumina« sibiiană o crede această socotim păcat de Dumnezeu să-i luați acest monopol.

Dr. B. Roma. Mulțumim pentru cele trimise, au sosit — cum vedeți — prea târziu: Am dat-o în numărul trecut, după »O. R.« — Lucruri ce nu ar începe în două mult trei numere nu publicăm, din principiul. Credem însă că ceea ce doriți a ne trimite putea da sub titluri deosebite și chiar la intervale mari. Apelul pentru pelerinaj se va face, îndată ce fi posibil, din partea comitetului arhidiecezan și e fi urmat din toate părțile, așa cum doriți. Nu credeci că ar fi necesară o intervenție de acolo. Supe autem non nocent.

Of. par. Ineu șomeșan. Iată arătarea pe care doriți: Din suma trimisă la 8. IX. 1923, am trecut 50 pe 1922, iar 25 au rămas pe 1923. Iar din cele trimise acum Lei 55 am trecut pe 1923, iar cu restul 120 s'a aranjat abonamentul pe 1924.

Of. par. Ponor. Suma trimisă întreagă a rămas în abonamentul »Unirii«. — »U. P.« încă se trimite.

C. Cozma. Am publicat-o cu plăcere, fără aștepta să ni-se plătească ceva pentru acest serviciu.

I. Coaș. Din suma trimisă 50 Lei am trecut abonamentul anului curent. Foai merge regulat.

C. Oradea mare. Calendarul trimis costa 35 și astfel l'am debitat cu 10 Lei.

B. Șomfalău. (Bistrița Năsăud). Achitat până la XII. 1925.

Tuturor prietenilor și cunoscuților cari au luat parte la nemărginita-mi durere cauzată de pierderea neuitatei mele soții, le mulțumesc din inimă.

Grigorie Pădureanu,
profesor.

(7) 1—1

VASILE HOZ

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 8—53

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: **Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale etc.**, precum și o dăjdiu bisericești: **Yestminte și Prapori** din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi **Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori** cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va comanda vinge de prețurile mele.

SIBIIU, Piața Prințul Carol Nr. 6

Preoșime! Nou Apărut

Predici la morți

de I. MARGA, protopop

1 expl. 45 lei, plus 5 lei porto.

Se află la Librăria Anca Cluj.

(7) 8—20

Citiți și răspândiți:

□ „UNIREA!” □